

La nova documentació del patrimoni del Centre

Va ser a la primavera de l'any passat quan em va ser encarregada la tasca de documentació del patrimoni artístic del Centre de Lectura per tal de poder conèixer amb exactitud l'abast de la col·lecció i portar-ne un control adient. Per problemes d'espai les peces, molt nombroses, estaven escampades per diferents indrets de l'edifici. A més del polsim, acusaven problemes d'humitat, insectes, etc., que al llarg del temps havien deteriorat greument algunes peces. Poc a poc van ser reunits tots els objectes artístics: pintures, escultures, dibuixos, gravats, esmalts, ceràmiques, porcellanes, i tota mena d'objectes. De bon començament s'havia de distingir entre les peces que figuraven al llibre de registre i tenien l'etiqueta corresponent (si no l'havien perduda), i les que mai no havien estat registrades, les quals foren numerades provisionalment. De les primeres s'han comprovat les dades del registre, s'han corregit errors i s'han afegit noves dades, algunes aconseguides mitjançant la consulta de bibliografia de l'època -especialment la Revista del Centre- o bé fonts orals. De les no registrades també s'han intentat

esbrinar dades com l'autor o la procedència. De tot el conjunt de les peces es pot distingir *el corpus* antic, que comprèn tots aquells objectes i obres d'art lligats d'alguna manera a la història i el funcionament de l'entitat. Es conserva només un part de tot el que va arribar a haver-hi; malgrat això, encara queden moltes peces de tota mena, la majoria, però, sense cap informació a banda de les dades que ofereix el propi objecte. Pel que fa a les peces *modernes*, la majoria provenen de les donacions d'una obra per cada expositor. Des dels anys 60 fins al 82 les exposicions van ser molt freqüents i molt diverses. El 82 s'inicia una nova etapa en la gestió de les sales d'exposicions que ha suposat l'entrada de menys obres i d'un caire diferent, totes en la línia de recerca i avantguarda marcada pel Consell Assessor d'Exposicions, amb les seves característiques de grans dimensions, nous materials, etc., que impliquen nous problemes de conservació. Una vegada fitxades i fotografiades totes les obres, va ser escollit el model de fitxa definitiu d'acord amb la normativa de museus actualment vi-

gent a Catalunya i alhora adequat a les necessitats del Centre i a les característiques de la col·lecció. Amb tota la informació informatitzada s'han elaborat les noves fitxes que inclouen dades com el número de registre, el tipus d'objecte, el material i la tècnica amb què està fet, les mides, la cronologia, l'autor, signatura i datació, el títol, el tema, la descripció, l'estat de conservació, l'historial de l'objecte... Finalment s'ha obert una carpeta per a cada autor on s'ha introduït la fitxa de cada una de les seves obres existents al Centre (catàlegs, formulari donació, fitxa restauració...). L'acabament d'aquesta tasca, que haurà de tenir una continuïtat, ha coincidit amb el de les obres d'acondicionament que han permès l'adequada col·locació de totes les peces per garantir-ne la conservació i la localització. La significació històrica del Centre de Lectura mereixia i exigia aquesta tasca de documentació dels seus fons artístics; ara només resta la publicació del catàleg perquè siguin coneguts per tots.

RAQUEL MEDINA

Historiadora i crítica de l'art

La conservació del patrimoni artístic

El Centre de Lectura ha anat acumulant un considerable patrimoni artístic amb el pas dels anys, una part del qual constitueix el nostre entorn habitual a les diferents dependències de la casa. Joaquim Mir, Pau Gargallo, Santiago Rusiñol, Hortensi Güell, Baldomer Galofre, Joan Roig i Soler, Joan Rebull, Joan Miró, Josep M. Subirachs, Antoni Cumella, Joan Brossa i una bona mostra d'art local contemporani, són alguns exemples d'una col·lecció que s'acosta ara a les cinc-centes peces.

Aquest patrimoni artístic començà a forjar-se els anys 20, quan el Centre de Lectura es va instal·lar definitivament al carrer Major, a partir de donacions particulars o de l'adquisició de peces per subscripció popular, i arribà a tenir importants col·leccions d'arqueologia, història natural, numismàtica, pintura i escultura. La desaparició de peces documentades al voltant de la guerra civil, el transvasament d'obres a altres col·leccions del municipi, la reorganització i els successius canvis d'ubicació del fons, els problemes d'espai, etc, tot té cabuda en la història d'una col·lecció heterogènia que ens parla de la història de l'entitat. El Consell Assessor del Patrimoni Artístic és el responsable

directe de l'organització i conservació d'aquest patrimoni, tasca abans lligada a la secció d'Art. Seguint amb la mateixa línia d'actuació, va considerar necessària l'actuació en dues direccions:

-acabar i fer exhaustiu l'inventari i la catalogació de les peces, afegint totes aquelles dades no definides anteriorment.

-determinar i condicionar un espai físic on ubicar de manera definitiva totes les peces no exposades. Un espai dotat de prestatgeries, calaixos i panells corredissos especials per a obres d'art, amb característiques ambientals correctes d'humitat i temperatura, que permetessin la bona conservació de les peces emmagatzemades.

El Consell Assessor va assumir la tasca d'organització, definició de criteris, supervisió, marcatge de les obres etc. Amb aquesta finalitat es va crear una Beca de Patrimoni Artístic, dotada econòmicament per la sala Rebull, destinada a la revisió de l'inventari i el recull de dades, la redacció de les fitxes i la seva classificació. Com a fets puntuals de la nostra gestió podem destacar també que s'ha aconseguit una beca de la Generalitat per restaurar el quadre de Melcior Domenge *La Pastoreta*,

i que hem acordat amb diverses escoles de formació (Mas Carandell i ICASS) la restauració de marcs i mobiliari.

Estem treballant en la confecció del catàleg del fons, que permetrà donar-vos a conèixer l'abast d'aquesta col·lecció i algunes dades sobre les peces més significatives. L'assoliment dels objectius base -la definició exacta de la col·lecció, la possibilitat d'identificar ràpidament les obres en el cas de consulta, robatori o cessió temporal, una millor conservació i major control sobre totes les peces, la possibilitat de consultar el fons, i la sistematització del procés a seguir per les futures adquisicions -permetrà dur a terme, des d'aquest moment, una política de conservació-restauració dirigida a establir prioritats d'intervenció en les peces de més vàlua o més malmeses. Així mateix permetrà fer estudis sobre aspectes concrets del patrimoni artístic o muntar exposicions temporals que mostrin una part del fons.

Però aquesta ja serà la tasca de futurs consells assessors...

ISABEL TAIKÉS

Directora del Patrimoni Artístic i del Museu